

ZASTĘPCA SZEFA
KANCELARII SEJMU

Adam Podgórski

6175-WP-173-84/16

Warszawa, dnia *21* marca 2016 r.
Kancelaria
Naczelnej Rady Adwokackiej
31.03.2016
wpłynęło
Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej *126*

Pan Andrzej Zwara

Szanowny Panie Prezesie

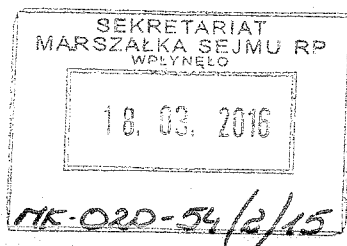
Z upoważnienia Marszałka Sejmu, uprzejmie przekazuję - w trybie art. 58 pkt 9 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2015 r. poz. 615 ze zm.) - senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (przedstawiciel wnioskodawców: senator Marek Borowski), z prośbą o wyrażenie opinii.

Z poważaniem

MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 18 marca 2016 r.

Szanowny Pan
Marek KUCHCIŃSKI
MARSZAŁEK SEJMU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Zgodnie z art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. mam zaszczyt przekazać Panu Marszałkowi podjętą przez Senat na 13. posiedzeniu w dniu 17 marca 2016 r. uchwałę w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów wraz z projektem tej ustawy.

Jednocześnie pragnę poinformować, że Senat upoważnił senatora Marka Borowskiego do reprezentowania Senatu w dalszych pracach nad tym projektem.

wz. Maria Koc

WICEMARSZAŁEK SENATU

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

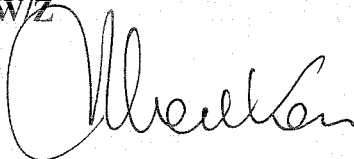
z dnia 17 marca 2016 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie o ustawy o świadczeniach
rodzinnych oraz ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie o ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Jednocześnie upoważnia senatora Marka Borowskiego do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

W/Z

Maria KOC

Wicemarszałek Senatu

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów

Art. 1. W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 114, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 16a w ust. 8 uchyla się pkt 4;
- 2) w art. 17 w ust. 5 uchyla się pkt 4.

Art. 2. W ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2016 r. poz. 162) w art. 2 dodaje się ust. 7 w brzmieniu:

„7. Ustalenie członkowi rodziny osoby sprawującej opiekę prawa do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego lub świadczenia pielęgnacyjnego w związku z opieką nad inną osobą nie powoduje utraty prawa do zasiłku dla opiekuna.”.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 693, 995, 1217, 1240, 1268, 1302, 1359 i 1830 oraz z 2016 r. poz. 195.

UZASADNIENIE

1. Cel projektowanej ustawy

Projektowana ustawa o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ma na celu dostosowanie systemu prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 listopada 2014 r. (sygn. akt SK 7/11), stwierdzającego niezgodność art. 17 ust. 5 pkt 4 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, w brzmieniu obowiązującym do dnia 13 października 2011 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.; dalej jako: u.ś.r. lub ustawa) z Konstytucją.

Sentencja rozstrzygnięcia została opublikowana w Dz. U. poz. 1652 (data publikacji: 26 listopada 2014 r.). Wyrok wraz z uzasadnieniem ukazał się w OTK ZU Nr 10A, poz. 112.

2. Przedmiot i istota wypowiedzi Trybunału Konstytucyjnego

2.1. Trybunał orzekł, że art. 17 ust. 5 pkt 4 u.ś.r., w brzmieniu obowiązującym do dnia 13 października 2011 r., w zakresie, w jakim uniemożliwia przyznanie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego rodzicowi (opiekunowi faktycznemu), który rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania opieki, o której mowa w art. 17 ust. 1 tej ustawy, nad niepełnosprawnym dzieckiem, w sytuacji, gdy drugi z rodziców (opiekunów faktycznych) ma ustalone prawo do świadczenia pielęgnacyjnego na inne dziecko w rodzinie, jest niezgodny z art. 71 ust. 1 zdanie drugie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W myśl art. 17 ust. 5 pkt 4 u.ś.r., w brzmieniu poddanym kognicji TK, świadczenie pielęgnacyjne nie przysługiwało, jeżeli osoba w rodzinie miała ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10 ustawy, albo do świadczenia pielęgnacyjnego na to lub na inne dziecko w rodzinie. Przepis ten wyrażał jedną z negatywnych przesłanek do uzyskania wsparcia finansowego ze strony państwa w przypadku rezygnacji z zatrudnienia albo innej pracy zarobkowej bądź też w razie niepodejmowania aktywności zawodowej ze względu na sprawowanie opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji

i edukacji, albo nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Art. 17 ust. 5 pkt 4 u.ś.r. był zatem źródłem zasady: jedno świadczenie rodzinne na jedną rodzinę, a tym samym przy ustaleniu prawa do świadczenia pielęgnacyjnego nie pozwalał ani na uwzględnienie liczby dzieci niepełnosprawnych spełniających warunki, o których mowa w art. 17 ust. 1 (tzn. legitymujących się odpowiednim orzeczeniem), ani osób opiekujących się nimi, spełniających pozostałe kryteria do nabycia wspomnianego prawa.

2.2. Rozpatrując skargę konstytucyjną, Trybunał uznał, iż adekwatnym i dopuszczalnym proceduralnie wzorcem konstytucyjnym jest art. 71 ust. 1 zdanie drugie Konstytucji, według którego rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych.

Jak wyjaśnił TK, przytoczone wyżej postanowienie ustawy zasadniczej jest źródłem prawa podmiotowego, a przesłanki w nim wskazane należy rozpatrywać rozłącznie. Oznacza to, że obowiązek szczególnej pomocy państwa aktualizuje się już przy wystąpieniu trudnej sytuacji materialnej, tj. gdy warunki bytowe nie pozwalają rodzinie na wypełnianie funkcji, jakie się jej przypisuje, tudzież w przypadku trudnej sytuacji społecznej przejawiającej się w „nienaturalnym, zachwianym stanie osobowym rodziny lub zakłóceniach w jej funkcjonowaniu z racji niewypełniania albo nienależytego wypełniania ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny”. Natomiast określenie „szczególna pomoc” implikuje konieczność preferencyjnego traktowania rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji, a więc w sposób wyprzedzający ochronę konstytucyjną o „zwykłej” intensywności (art. 18 i art. 71 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji), albowiem jedynie podwyższenie standardu ochrony i pomocy gwarantowanego wszystkim rodzinom może pozwolić tym z nich, które znajdują się w położeniu opisanym przez ustrojodawcę jako trudna sytuacja materialna lub społeczna, na w miarę normalne funkcjonowanie w społeczeństwie.

2.3. Trybunał przypomniał kolejno, że głównym celem świadczenia pielęgnacyjnego jest częściowe pokrycie wydatków ponoszonych przez rodzinę w związku z koniecznością zapewnienia opieki i pielęgnacji niepełnosprawnemu dziecku lub (wobec rozszerzenia zakresu podmiotowego świadczenia pielęgnacyjnego) niepełnosprawnej osobie dorosłej. I choć jego główną funkcją jest kompensacja – przynajmniej do pewnego stopnia – zarobku, z którego osoba zdolna do pracy rezygnuje po to, by wywiązać się ze swych zobowiązań rodzinnych (alimentacyjnych), to w rzeczywistości beneficjentem świadczenia pielęgnacyjnego jest cała

rodzina, przede wszystkim zaś dziecko czy też szerzej – osoba niepełnosprawna, która ma zapewnioną opiekę osoby najbliższej.

Zdaniem TK, świadczenie pielęgnacyjne *de lege lata* jest w istocie jednym z instrumentów realizacji obowiązku wynikającego z art. 71 ust. 1 zdanie drugie Konstytucji, ponieważ stanowi przejaw szczególnej pomocy udzielanej przez państwo rodzinom, w których są osoby niepełnosprawne, a zatem rodzinom znajdującym się na ogół w trudnej sytuacji społecznej, a nierzadko także w ciężkiej sytuacji materialnej. Początkowo te założenia znajdowały zresztą pełne odzwierciedlenie w ustawie, jako że w przypadku rezygnacji z zatrudnienia jednocześnie matki i ojca w celu sprawowania opieki nad różnymi dziećmi niepełnosprawnymi, każde z rodziców mogło otrzymać świadczenie pielęgnacyjne. Dopiero wprowadzenie z dniem 1 września 2005 r. zasady: jedna rodzina – jedno świadczenie pielęgnacyjne uczyniło wyłom w prawidłowym rozumieniu normy wywodzonej z wymienionego przepisu konstytucyjnego. W opinii Trybunału, „(...) ograniczając możliwość kumulowania świadczeń pielęgnacyjnych w rodzinie, ustawodawca niewłaściwie zinterpretował konstytucyjny obowiązek konieczności wsparcia osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Przyjęcie zasady, że do rodziny, w której wychowuje się więcej niż jedno dziecko niepełnosprawne, może trafić tylko jedno świadczenie pielęgnacyjne, narusza również zasadę sprawiedliwości społecznej, pojmowaną nie w aspekcie socjalno-ekonomicznym, lecz odnoszoną do społecznego poczucia sprawiedliwości, które w demokratycznym państwie nie powinno być przez ustawodawcę ignorowane (...)”.

Nie ulega wątpliwości, że sytuacja materialna, a także życiowa i społeczna rodzin, w których niepełnosprawność dotyka więcej niż jednego dziecka, jest znacznie trudniejsza niż rodzin mających jedno dziecko niepełnosprawne. Rodziny te ponoszą większe wydatki na koszty utrzymania, leczenia, rehabilitacji i nauczania takich dzieci. TK zaakcentował wręcz, że koszty te rosną bardziej niż tylko wprost proporcjonalnie do liczby dzieci niepełnosprawnych. „Niepełnosprawność kilkorga dzieci implikuje zazwyczaj konieczność rezygnacji (...) obojga rodziców lub opiekunów prawnych z pracy zarobkowej, bo sprawowanie opieki nad niepełnosprawnymi dziećmi i ich pielęgnowanie, przerasta fizyczne możliwości jednego z rodziców czy opiekuna faktycznego. «Szczególna» sytuacja takich rodzin wymaga, w ocenie Trybunału, odpowiedniej regulacji prawnej, która pozwalałaby na uwzględnienie sytuacji, w których w rodzinie wychowywane jest kilkoro niepełnosprawnych dzieci. Żadne z rodziców

niepełnosprawnego dziecka nie powinno być pozbawione możliwości uzyskania świadczenia pielęgnacyjnego wyłącznie z tego powodu, że drugie z rodziców ma przyznane takie świadczenie ze względu na opiekę nad innym dzieckiem. Skoro jedno i drugie z rodziców wywiązuje się ze swoich obowiązków – moralnych i prawnych – wobec ciężko chorego dziecka, a wymaga to od niego rezygnacji z zarobkowania, to każde z nich powinno w swych działaniach otrzymywać odpowiednie wsparcie państwa.”

TK podzielił ponadto tezę przedstawioną tak w piśmie skarżącego, jak i w stanowisku Rzecznika Praw Obywatelskich, iż zakwestionowana regulacja może nawet prowadzić do osłabienia więzi rodzinnych. Rodziny dotknięte niepełnosprawnością więcej niż jednego dziecka, mogą bowiem, z uwagi na swoją ciężką sytuację finansową, decydować się na oddanie dziecka do publicznego zakładu opieki. Co więcej, w pewnych sytuacjach art. 17 ust. 5 pkt 4, może skłaniać do stworzenia sytuacji pozorujących rozkład pożycia między małżonkami, aby oboje mogli uzyskać – jako rodzice samotnie wychowujący niepełnosprawne dzieci – pomoc finansową ze środków publicznych w formie świadczenia pielęgnacyjnego.

3. Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Jak już zostało podniesione wcześniej, zasada z art. 17 ust. 5 pkt 4 u.ś.r. obejmowała początkowo dzieci, a następnie – wraz z ewolucją instytucji świadczenia pielęgnacyjnego – uległa rozszerzeniu również na inne osoby niepełnosprawne. Aktualnie omawiana przesłanka negatywna obowiązuje w nieco zmienionej formule. Mianowicie: przeszkodą do przyznania świadczenia pielęgnacyjnego jest zarówno ustalenie prawa do dodatku do zasiłku rodzinnego bądź świadczenia pielęgnacyjnego, jak i przyznanie specjalnego zasiłku opiekuńczego albo zasiłku dla opiekuna przewidzianego w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów. Co więcej: stosownie do postanowienia art. 16a ust. 8 pkt 4 u.ś.r., specjalny zasiłek opiekuńczy (a więc świadczenie o analogicznej funkcji, przyznawane opiekunom osób, które stały się niepełnosprawne będąc już dorosłymi) nie przysługuje, jeżeli członek rodziny osoby sprawującej opiekę ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10 ustawy, specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów. Także na gruncie tego ostatniego aktu normatywnego da się wyinterpretować identyczne kryterium, albowiem art. 2 ust. 2 pkt 2 odsyła do warunków określonych w art. 17 u.ś.r. w brzmieniu obowiązującym w dniu

31 grudnia 2012 r., czyli m.in. do art. 17 ust. 5 pkt 4, który we wskazanej dacie przewidywał, że świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli osoba w rodzinie ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10 ustawy, albo do świadczenia pielęgnacyjnego na tę lub inną osobę w rodzinie lub poza rodziną.

Wynika stąd, że jakkolwiek norma, którą kontrolował Trybunał (z uwzględnieniem granicy czasowej jej obowiązywania), została derogowana z porządku prawnego z dniem ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw (26 listopada 2014 r.), nadal w mocy pozostają przepisy, które stanowią przeszkodę dla przyznania świadczeń opiekuńczych, w sytuacji gdy jeden z członków danej rodziny pobiera już świadczenie rodzinne w związku z opieką nad inną osobą.

Dlatego też niezbędne staje się wyeliminowanie regulacji, które – w świetle wypowiedzi TK – budzą poważne zastrzeżenia natury konstytucyjnej. Pozostawienie tej kwestii organom stosującym prawo nie byłoby dobrym rozwiązaniem i to nie tylko z tego powodu, iż co do zasady w ich kompetencjach nie mieści się rozstrzyganie o niekonstytucyjności poszczególnych unormowań, a w konsekwencji – odmowa ich stosowania, lecz przede wszystkim ze względu na ryzyko odmiennych interpretacji i co się z tym wiąże rozbieżnej praktyki.

Wobec powyższego projekt zakłada uchylene w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych dwóch punktów, odpowiednio: w art. 16a w ust. 8 – pkt 4 oraz w art. 17 w ust. 5 – pkt 4. Jednocześnie proponuje się dodanie ust. 7 w art. 2 ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, który przesądzi, że zasiłki dla opiekunów ustalane są na podstawie przesłanek z art. 17 u.ś.r., z wyłączeniem wszakże tej, która była sformułowana w art. 17 ust. 5 pkt 4, w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2012 r. Warto bowiem w tym miejscu podkreślić, że w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, a zatem w tej jednostce redakcyjnej, która w znacznej mierze determinuje przesłanki przyznania zasiłku dla opiekuna, ustawodawca posłużył się odesłaniem statycznym (i to tak w pkt 1, jak i pkt 2). Tego typu odesłanie w istocie ogranicza katalog świadczeń, które mogą być brane pod uwagę przy stosowaniu zasady: jedno świadczenie rodzinne na jedną rodzinę. Otóż, w rachubę wchodzi tu wyłącznie „dodatek do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10 [u.ś.r.]” oraz „świadczenie pielęgnacyjne”. W związku z tym projektowany art. 2, ust. 7 odzwierciedla taki właśnie zakres regulacji i nie może być odczytywany jako stwarzający furtkę dla dalszego stosowania zasady zakwestionowanej przez Trybunał, a to przez przyjęcie, iż niedopuszczalne jest kumulowanie

w rodzinie takich świadczeń jak zasiłek dla opiekuna i specjalny zasiłek opiekuńczy czy też dwa odrębnie wypłacane zasiłki dla opiekuna (w związku z opieką sprawowaną przez dwóch uprawnionych nad dwiema osobami).

4. Skutki projektowanej ustawy

Najważniejszym skutkiem wejścia w życie projektowanej ustawy będzie dostosowanie stanu prawnego do wskazań płynących z wyroku Trybunału Konstytucyjnego, a tym samym urzeczywistnienie standardu wywodzonego z art. 71 ust. 1 zdanie drugie Konstytucji. Równie istotne będzie wzmocnienie społecznego poczucia zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, która to idea na płaszczyźnie tak newralgicznej, jaką są świadczenia rodzinne, powinna zajmować szczególne miejsce. Jeszcze innym skutkiem może być zapobieżenie ewentualnej niejednolitości w stosowaniu obowiązującego prawa.

Ustawa może wywołać skutki finansowe dla budżetu państwa w związku z koniecznością zwiększenia dotacji celowej, o której mowa w art. 33 ust. 2 u.ś.r. Jednak skala wzrostu wydatków z tytułu świadczeń opiekuńczych jest trudna do zdiagnozowania z uwagi na brak danych odnośnie do liczby decyzji o odmowie przyznania tychże świadczeń, wydanych z powołaniem się na art. 16a ust. 8 pkt 4 lub art. 17 ust. 5 pkt 4 u.ś.r. albo też art. 2 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów w zw. z art. 17 ust. 5 pkt 4 u.ś.r. W piśmie nadesłanym na etapie konsultacji przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej koszty budżetowe związane z wykonaniem ustawy oszacowano na kwotę 29 mln. zł przy założeniu, że wejście w życie projektowanej ustawy spowoduje zwiększenie wydatków na dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekunów o 1%.

5. Konsultacje

W trakcie prac nad projektem wystąpiono o opinię do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa oraz Rzecznika Finansowego. Poza Rzecznikiem Finansowym, wszystkie podmioty nadesłały odpowiedź, przy czym Prezes PFRON oraz Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa poinformowali, że nie wnoszą uwag.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ocenił projekt pozytywnie i stwierdził, że realizuje on wyrok Trybunału. Niezależnie od tej konkluzji Minister zasugerował modyfikację katalogu świadczeń w art. 2, w ust. 7. Komisje nie zdecydowały się jednak na wprowadzenie poprawki do tego przepisu, stojąc na stanowisku, że jego brzmienie nawiązuje do stanu prawnego obowiązującego w dniu 31 grudnia 2012 r., a tym samym jest w pełni prawidłowe i nie może prowadzić do odebrania zasiłku dla opiekuna w sytuacji, gdy inna osoba w rodzinie uprawnionego nabędzie (nabyła) prawo do zasiłku dla opiekuna lub specjalnego zasiłku opiekuńczego w związku ze sprawowaniem opieki nad inną osobą niepełnosprawną.

Stanowiska w sprawie nadesłały ponadto Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Podkarpacie”, Stowarzyszenie Opiekunów Osób Niepełnosprawnych Stop Wykluczeniom oraz Ruch Społeczny Wykluczeni Opiekunowie. Podmioty te podniosły m.in. konieczność bardziej ogólnego określenia świadczeń na gruncie art. 2, ust. 7. Niemniej należy zauważyć, że również w tym zakresie adekwatny jest argument przedstawiony w kontekście zastrzeżeń sformułowanych przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Dodatkowo trzeba zaznaczyć, że w projekcie celowo użyto nazwy dodatek do zasiłku rodzinnego „z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego”, gdyż tylko taka terminologia odpowiada tej stosowanej w u.ś.r. (por. art. 8 pkt 2 i art. 10 ust. 1).

Pozostałe uwagi oraz postulaty zgłoszone przez wyżej wymienione stowarzyszenia wykraczały poza zakres objęty sentencją orzeczenia TK, a zarazem poza zakres przedmiotowy projektowanej ustawy. Część z tych sugestii może być natomiast rozważona w przypadku podjęcia inicjatywy ustawodawczej zmierzającej do wykonania wyroku z dnia 21 października 2014 r., wydanego w sprawie o sygn. akt K 38/13. Podobnie ocenić należy także uwagi obywatelskie przesłane do Komisji Ustawodawczej przed I czytaniem projektu, odnoszące się do kwestii wysokości świadczeń przekazywanych opiekunom osób niepełnosprawnych oraz planowanych reform w tym zakresie.

W opinii z dnia 23 lutego 2016 r. poparcie dla projektu wyraził Rzecznik Praw Dziecka.

W trakcie II czytania zgłoszony został wniosek legislacyjny zmierzający do nadania nowego brzmienia art. 17 ust. 1a pkt 1 u.ś.r. Poprawka uwzględniała sytuację osób, które spełniają kryteria z art. 17 ust. 1 pkt 4 u.ś.r. i rezygnują z pracy lub jej nie podejmują po to, by wspomóc rodzinę znajdującą się w szczególnie trudnym położeniu, tj. taką, w której rodzic samotnie wychowuje więcej niż jedno dziecko niepełnosprawne (druk senacki nr 46 X).

Jednocześnie omawiana poprawka wychodziła naprzeciw stanowisku wyrażonemu przez Trybunał w wyroku z dnia 18 lipca 2008 r. (sygn. akt P 27/07).

Na posiedzeniu obradujących wspólnie Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej oraz Komisji Ustawodawczej przedstawiciel Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ustosunkował się negatywnie do proponowanej korekty brzmienia art. 17 ust. 1a pkt 1 u.ś.r., choć jednocześnie przyznał, że zagadnienie objęte omawianą poprawką powinno być przedmiotem dalszych prac.

Ostatecznie Senat nie zdecydował się na dokonanie korekty projektu i podjął uchwałę o wniesieniu go do Sejmu w pierwotnym brzmieniu, tj. zaproponowanym przez Komisję Ustawodawczą.

6. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Zakres przedmiotowy projektowanej ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.